

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

HIVATALOS TUDÓSÍTÁS A' NEMZETHEZ.

A' magyar nemzet állapotjáról különböző emberek, férfias jellemök vagy gyávaságuk szerint különbözőleg vélekedhetnek.

De a' kiben az igazságnak egy ezikrája lakik, egyet kénytelen elismerni.

Ez az egy az: hogy a' magyar nem lázadt fel, sem a' királyi hatalom, sem a' törvény ellen.

Hanem fellázadt mind kettő ellen horváth, rác, oláh; 's a' királyi udvar köréből ezen lázadás titkos úton pártfogoltatott, míg szóval Vik Ferdinand, kit trónusáról az udvari ármány lekényszerített, nyíltan kárhóztatá e' pártütést és összehívta az országgyűlést egyenesen a' végett, hogy a' törvény oltalmára e' pártütés ellen fegyveres hadakat és pénzt teremtsen 's a' törvényeket tartsa fel, melyekre a' király megesküdött.

És midőn az országgyűlés ebben fáradoznék, az absolutismus dolgai, a' magyar fegyverek segítségével hirtelen jobbra fordultak Olaszországban, 's ekkor a' királyi udvar elbizakodva szerencsében, melyet a' magyar fegyvereknek köszönhet, egyszerre levette az álarczot és a' horvát, rác, oláh rablokkal, gyilkosokkal, pártütőkkel szövetekezett, 's a' pártütő Jellachich kezébe adá a' Magyarország feletti hatalmat és midőn ez az országból kiűzetett, saját császári seregeivel jött a' rabló gyilkos, gyujtogató pártütők segítségére; 's nyíltan kimondá, hogy Magyarországot fegyverrel akarja meghódítani 's megfosztva nemzeti országos önállásától, melylyel a' magyar nemzet egy ezred éven át birt, az ausztriai birodalomba fogja beolvasztani.

És midőn a' magyar nemzet magát ez ellen védelmezi, mint védelmezi magát a' féreg is, ha lábbal tapotodik; akkor a' császári önkénynek zsoldosai, a' magyar nemzet ezredéves országos életének gyilkosai még azon istentelenségre vete-mednek, hogy minket a' királyi esküvel szentesi-

tett törvények védelmezőit, mernek hallatlan szemtelenséggel pártütőknek rágalmazni.

Minket, az országgyűlést, 's annak kormányzatával meg bizott tagjait, kiket a' király maga hívott fel arra, 's hittel pecsételt kötelessége szerint hívott fel, hogy az országot 's az ország törvényeit a' lázadók ellen védelmezzük.

Soha nem hallott az embernek fia olly istentelenségeket, mint a' minőket a' szegény magyar nemzetem elkövetnek.

Íme nézzétek Erdélyt. Ott a' császáriak fellázították az oláhokat, hogy irtsák, gyilkolják, pusztítsák a' magyar fajt.

Megtették, vérbe lángba borították Erdélyt A' nemzet egy hadserget küldött oda, a' vitéz Bem tábornok vezérlete alatt. Ez a' császári pártütőket mindenütt megveri; 's győzelme közben a' gyilkos pusztító oláhoknak bűnbocsánatot hirdet. És mi történik? mivel hálálják meg e' kegyelmet? a' mint a' nemzetnek törvényt oltalmazó sergei előbbre nyomulnak diadalmasan, a' császári hadvezérek ismét felirgatják a' vad oláhokat, hogy rohanják meg a' békés magyar falvakat és városokat; és ezek megrohanják és ölnek, pusztítanak olly kegyetlenséggel, minőt az ember a' legvadabb időkben sem hallott soha, megnyuzzák elevenen, megsütik a' magyar asszonyokat, gyermekeket, rakásra gyilkolják a' magyarokat, leégetik lakásaikat és ezen irtoztatós vad állatokat a' császári hadvezérek kedves hiveik gyanánt gyámolítják, 's nekik a' legistentelenebb vétkekre szabadság levelet adnak.

És ezen vad cannibalok, ezen bérenczei az idegen önkénynek, minket a' törvény hiveit mernek pártütőknek rágalmazni!!

Isten a' mennyekben, ki az igazságnak istene vagy! a' te boszuló karod bélyegezze meg az örök ítélet bélyegével, azt a' ki vétkesl azt a' ki hitszegő! azt a' ki pártot ü tölt a' királyi eskü, a' törvény ellen!!!

Ha van isten az egekben, a' magyar nemzetnek győzni kell enynyi istentelenség, enynyi hitszegő gaz áruló bűnök ellen.

Azt mondjátok ti istentelen zsoldosai a' császári német önkénynek, hogy ti a' királyi hatalmat jöttetek fentartani 's békét szerezni ez országban.

Ki bántotta itt a' királyi hatalmat? egyetlen egy magyar sem.

Bántották azon pártütők, kikkel ti szövetségtek! bántotta azon udvari özszeesküvés, mely a' tehetetlen V-ik Ferdinándot hitszegésre kényszerítette 's végre a' trónusáról lelökte.

Ki zavarta meg a' békét Magyarországon? Mi békében éltünk azon törvények oltalma alatt, melyekre tavaly a' király önkényt megesküdt. — Ti lázítottatok fel minden rablót, gyújtogatót, pártütőt, ti borítottátok vérbe, lángba az országot — és ti nem pirultok az örökkévaló isten előtt a' magát védelmező magyart pártütéssel vádolni.

Nem! enynyi istentelenséggel szemközt dühbe kell jönni a' báránynak is 's a' leggyávább aszszonynak is tigrissé kell változni, mely benneteket széttépjen.

Ti most, ha fegyveres csordáitok valamely falut meglepnek, békét hirdettek! azt mondjátok: nem bántatok senkit. — Természetes! mert ha bántanátok, most mikor a' nemzet még legyőzve nincs, reátok zrohannának a' népnek milliói; elseperne benneteket a' magyar szent földről, mint a' szél elsepri a' port.

Ezért bizelegtek a' népnek! De a' népet nem fogjátok megcsalni. E' népnek hazája van, melyet ti rabigába vertek, nemzetisége, melyet ti német biztosaitok által elayomtok; van szabadsága, mely szálna a' ti szemeitekben, van vagyona melyet ti az austriai adósságok fizetésére akartok kizsákmányolni, van vére, melyet ti a' népek elayomására akartok felhasználni, és van vallása, mely megiszonyodik a' ti istentelenségtek felett.

Az isten ítélete közelg! Az isten irgalma legyen veletek. E' nemzet nem irgalmazand!!

Két eset adja magát elé a' történetek között:

1) Vannak katonatisztek, kik elfogadták a' nemzet kezéből a' kitüntatést, a' jutalmat, kik meg esküdtek az ország alkotmányára, — kik költötték e' nemzet véres verejtékkel szerzett pénzét, és ették annak kenyerét; — most pedig azt merik mondani: hogy ők az ország ellenségei ellen, a' császáriak ellen nem küzdenek.

Ez becstelenség. — Becsületes ember nem játszik esküjével — a' ki férfin, az a' veszély perczében magát nem buzza hátra.

Ezekre nézve tehát a' nemzet nevében rendeltetik, 's az örökkévaló isten szent igazsága nevében parancsoltatik:

a) Külföldi, a' ki a' magyar nemzet szolgálatában állott ekkorig 's ette a' nemzet kenyerét, most pedig, midőn az eldőtő harcz következik, gyáván kihúzza magát; ha esküt tesz, hogy a'

magyar nemzet ellen soha nem harczol 's az ellen sem szóval sem tettel semmit nem teszen, az ország határaiból szabadon kiutasittatik, hordja keblében saját lelkismerete fulánkját. De ha esküjét megszegve, a' magyar nemzet ellen szavát vagy karját felemeli 's megfogatik, halál fia lesz kérelhetlenül.

b) Ha ellenben belföldi és letette az esküt az alkotmányra, hogy hazáját bármely ellenség ellen védeni fogja 's most kötelességét teljesíteni gyáván és hűtlenül vonakodik, az honáruló 's katonai törvényszék elébe állittatik.

2) Vannak emberek, kik a' mint az ellenség valamely helyet megszáll, annak kezéből zarnokság szolgálatában hivatalokat fogadnak el. Havas „k. commissair“ Pesten.

„Babarczy (ismeretes a' magyar nemzet előtt) commissarius Pestmegyében, Fiát Ferencz Fejérben és így tovább; és Babarczy német vasasok uralma alatt gyűlést tart Pestmegyében és alispánná teszi Jankovicsot és némely tisztviselők kihirdetik, hogy felségsértési büntetés alatt hódolni kell a' császárnak 'sat. 'sat.

A' nemzet, az isten és az igazság nevében pedig kijelentetik: hogy a' ki a' haza 's törvény ellenségeinek kezéből bármi megbízást vagy hivatalt elfogad, az honáruló, 's a' népnek, isten vagy a' haza iránti kötelessége azt, mint honárulót, a' nemzet seregei legközelebb fekvő vezérének katonai törvény szerinti büntetés végett átszolgáltatni.

A' ki fél, az gyáván meghajolhat a' kényszerítés előtt, de hogy tetteles szolgálatot tegyen valaki a' haza ellenségeinek, arra kényszeríteni senkit sem lehet; 's a' ki mégis szolgálatot teszen, az vétkes honáruló 's mint ilyen fog büntettetni, előbb utóbb. Számára istennél van az irgalom. Emberi törvény előtt nem lehet.

El fognak következni az igazság istenének segítségével a' számadásnak napjai. — A' törvény és alkotmány nevében figyelmeztetve volt mindenki kötelességére. — Magának tulajdonítsa, kit az igazság utólérend.

A' magyar nemzeti kormány eddig tul-kegyelmes volt. Az igazságos isten ezenekint adá kezébe a' fegyveres pártütőket — a' kormány még egyet sem bántott, hanem hadi foglyokul tekintette.

Csordultig telt az irgalomnak pohara. — A' magyar nemzet honárulást tűrni nem fog, honárulókat büntetlenül nem hagyand.

Debreczen, jan. 20-án 1849.

A' honvédelmi bizottmány nevében.

Nem hivatalos rész.

Országgyűlés.

Kossuth beszédének
(Vége.) Azon időben, midőn a' német csá-

szár zsarnokai szívták a' nemzet vérének 's Erdély a' szomszéd Magyarország szabadság-harczainak biztos menhelye volt: felállott egy férfi és a' Tiszának népe, a' vitéz hajduk őt körülsergelték és megszerezték a' nemzetnek politicalai és vallási szabadságát. Itt állunk, azon emberek maradékai között, kik magokra hagyatva oly körülmények között, midőn az országnak egy részét a' török birta, más részét a' német, harmadik részében megmentették az ország politicalai lételetét és vallás-szabadságát. Ily népnek közepette vagyunk itt és a' néphez szólani kell és fel kell rázni keblében a' multak emlékének híreit, meg kell neki mondani, hogy azon hajdu és a' Tiszának azon embere. ki elég gyáva volna elveszteni azt, mit ősei nehezebb körülmények között vérrrel megtudtak szerezni, nem lesz boldog soha a' világon, mert szolgaságra fogja nevelni gyermekét, melynek első szava átok lesz apjára, 's ki az isten ítélete mellett sem fog üdvözülni, mert nincs nagyobb bűn, mint a' nemzetnek halálát okozni; halált okoz pedig az, ki elhagyja a' nemzetet igazságos harczában; midőn a' győzedelem bizonyos. Azért én a' nemzet szent nevében kérem a' tisztelt képviselő urakat, használjanak fel minden alkalmat a' néphez szólani, minél nagyobb körben, minél nagyobb kiterjedésben, kiki úgy mint keble istene vezeti, mert a' népnek ép érzelme van, azt tapasztaltam. Mi érdemem van nekem? elmondhatom azt, hogy én a' népnek hű szolgálja vagyok, ki tudott szenvedni érte akkor, midőn kellett, és tudni fog másodszor is, ha kell. (Éljen.) Engem nem vesz körül gazdagság fénye, nekem nincsenek a' multakban emlékeim, mégis a' merre megyek a' magyar nép szeretettel fogad, miért? mert azt mondom: testvéreim, én a' népnek hű szolgálja vagyok. Fel kell rázni a' népet, mi nem mindenkinek adatott meg, tudatni az országnak állását és megértetni vele, mit tesz az, ha élni akar 's hogyha nem védi magát a' halál jövend, mely nem csak a' nemzetre lesz kimondva, de maga után vonja, hogy a' mostan élő nemzedéknek népe még azon vigasztalásnak sem nézhet elébe, hogy hazájának szent földén nyugodjanak hamvai, mert ki fogják vinni, leigázni az olaszt, és más népeket, és azon elnyomott népeknek átkaival, idegen földben fognak senyedni, mi halála lenne a' nemzetnek. Kéréseim ezuttal ezek, én a' honvédelmi bizottmány részéről nem sokat ígerek, nem ígérhetek egyebet, mint becsületes igyekezetet, kérem önöktől fontolják meg a' körülmények nehézségeit. Könnyű azt mondani gondoskodják a' honvédelmi bizottmány, de ilyen körülményekben egy nemzet kormányzatának azon aprólékos ágazatai, mely-

lyek közül némelyek alig tartathatnak méltóknak megemlítani, a' kivitelben, az emberek megválasztásának nehézségében megbuknak. Ha az eredményről akarnak bennünket felelősökké tenni, azt el nem vállalom, ha azzal megelégesznek a' képviselők, hogy magam és társaim nevében megígérem, miként mindent el fogunk követni, mi a' körülmények nehézségei között emberi erőből kitélik a' haza megmentésére, akkor elvállalom a' felelőséget. Hanem, hogy buza teremjen tenyerünkön, hogy táborainkban ne csak seregünk, hanem az ellenség előtt is megálló seregünk legyen, arra nézve a' felelőséget el nem vállalom. Tudom azt, hogy a' harciasságnak legjobb nevelője maga a' harc; vannak honvéd zászlóaljaink, melyek gyakorlatlanok lévén voltak tübben és be van nevelők iktatva a' rendithetetlen magyar bátorság év könyveibe, mint a' 9-dik honvéd zászlóalj; a' nélkül, hogy másoknak becséből legkevesebet is le akarnék vonni, mely a' hadigyakorlottságnak hiányait lelkesedés által pótolva kivívta magának a' dicsőséget, úgy mint hajdan korban legharczosabb seregünk, Mátyás fekete serege. Az a' fő, hogy az isten áldjon meg jó vezérekkel. Én bennem egy nagy hiba van, nem tudom e' szót megfogni árulás, nem vagyok képes emberről annak lehetőségét feltenni, és ez hiba. A' külföldi lapok a' magyar kormány terrorismusáról beszélnek, ugyan kit bántottunk mi eddig? Igaz, hiba az eredményre nézve, hogy nem tettük (igaz) nem tehetünk róla, én nehezen hiszem e' szót árulás. Egy pár nap várunk, talán megérkezik egy bizonyos bíróság, ha nem, a' képviselő háznak kell arra nézve rendelkezni. (Közhelyeslés!) Sok szerencsétlenségek nem árulásból, hanem becsületes ügyetlenségből történtek. A' lehető legdesorganizáltabb sereg, mely oly rémülést terjesztett el, hogy egy bizonyos városbeliek három napig keressék az ellenséget, hogy jöjjön már elfoglalni a' várost, most Bem vezérlete alatt dicsőségesen viseli magát; és az tartja magát szerencsétlennel, ki nem vezetettik harcába, hanem valamely város, vagy helyőrségre hátrahagyatik. Tehát azt mondom; csak az isten áldjon meg jó vezérekkel és áldjon meg több jó tisztekkal mint eddig voltak; sajnálom, de már itt az istennek teremtő eszére van szükség, és hogyan fogna ezen bajon a' honvédelmi bizottmány segíteni? Azért szükségesnek tartom azon határozatot hozni, hogy a' ki fut, kivált ha tiszt, találja a' halálos golyó hátul. És ezután adjon nekünk az isten egyetértést, egyetértést vezéreink között, hogy egyik a' másiknak dicsőségét ne irigyelje és ne calculálja, hogy ha amaz segíttem az lesz Magyarország vezére, ha nem segíttem, elvesz népszerűsége, 's ne legyen senki, ki azt méri, hogy ez vagy azon embert többnek tartja máról holnapra a' közvélemény, mint engem, hanem vállat vetve

igyekezzünk egymást segíteni éjjel nappal; ha lelkésztjük a' népet, és felvilágosítjuk, a' jelenlegi viszonyok között, akkor nekem ha a' nemzet úgy akarja, reményem van hogy megmentjük a' hazát. Ennyit akartam mondani, méltóztassanak megengedni ha tulcsapongó valék beszédemben; öszszevonom előadásomat. Mi egyezkedni akartunk, ók harcot akarnak, tehát legyen harcz, a' védelemnek harcza legyen köztünk, és az igazságos isten legyen velünk. Másik az, minek különös fontosságot tulajdonítok, hogy a' képviselői ház szét nem oszlik, és mind végig képviselni fogja a' nemzetet, mert reményem, hogy így a' haza meg lesz mentve. (Általános éljenzés 's helyeslés!)

Udvarhelyszékről, januar 10-ikén. Mióta a' vitéz székely nemzet mult évi october 5-kén a' marosvásárhelyi akasztófától, megijedve a' Gedeon ágyuitól, hősileg szétfutott: az óta Udvarhelyszéken a' zsarnokság kényuralma lobogtatja sárga fekete zászlóját 's villogtatta a' császári bocskoros sereg kétélű durva lándcsáját.

Zsarolás, rablás és öldöklés jelölték utját kegyes fejedelmünk atyáskodó kormányának. De hogy érthetőbben szoljak, megkísértem a' történeteket rendbeszedni, mennyire a' fogalmazástól rég elszokott elmémtől kitelik.

Megtörténvén vásárhelyt a' nagy árulás 's ennek eredményeül a' futás, azonnal Udvarhelyszéket elborította az olah csorda; ezerenként jártak csapatokban, császári katonaság vezérlete alatt. Még a' legutolsó falut is megjárták 's mindenütt az intelligentiát 's azon embereket keresték, kik a' haza ügye mellett szóval és tettel működtek. Kiket elfoghattak, az oláhok kegyetlenül kioztak 's Segesvárra, fogságra hurczolták. Az uri lakokat kirablották, lakhatlanná tették. A' faluktól bort pálinkát, kenyeret, vágó marhát zsaroltak.

Küsmődön: Pálfi János, martonosban Gálfi Mihály és Sándor, Benczédben: Pálfi Elek, Tarcsafalván Pálfi Diénezs, Szent Mihályon Ugron János és Zsigmond, Siménfalván Kis Zsigmond, Kereszturon Pataki és Macskási, Fiafalván, Mikó, Bethfalván Dózsa, Galambfalván Sebessi, Bikafalván Máthé Lajos és Ugron Menyhárt és Lukácsfi, Ábrahámfalván viszont Pálfi Diénezs és még több itt eszembe nem jutott urak lakait tették lakhatlanná, némelyikben még a' padozatot is fel szedték, falvakolást lebontották 'sat. Ugy anynyira, hogy a' vandalismust mit V-dik Ferdinánd vérebei véghez vittek, nem hogy becsületes ember kigondolni, de még leírni sem képes.

Fájdalom, hogy némely falvakban a' közszé-

kelység is részt vett a' pusztításban, de a' nép dühe olyan, hogy ha kényére kap az előtt nincs semmi szent. A' székelyek alacsonyosságait, egy más alkalommal fogom olvasó elébe terjeszteni, most csak a' császár népe czudar tetteinél maradok.

Alkirálybíró Sebesi István Enlaka nevű faluba menekült volt, de menhelye elárultatván draganyos katonák és lándcsás oláhoktól elfogattatott. Martonosban néhány fiatal ember G. M. vezénylete alatt kiakarta szabadítani, de véres öszszecepás után legyőzettek és Sebesi fogva, Bereczki Ferencz pedig a' kereszturi járás dullója halva maradt. Elfogták még másnap, a' martonosi székelyek közbe jöttével, a' kolozsvári unitar. collegium 's kereszturi gymnasium seniorait és a' fiatalfalvi udvari tisztet. Ezeket a' szentmihályi táborban kegyetlenül meggyilkolták; Sebesi pedig életben maradt és nehéz sebeiből kigyógyult.

De mellőzöm a' vandalismust emlitem politikai állásunkat: Savoyen draganyos kapitány báró Heydte tisztjnitást tartott, a' főkirálybírósgot magának megbagyva alkirálybírókká nevezte Ugron Lázárt, Ugron Jánost és Szentkirályi Zsigmondot. Derékszék és vice székírák olyanok lettek, kik közül némelyik soha oskolába sem járt, a' falusit kivéve. Dulók 's adó írók hasonlóan olyanokból. Ezen tisztikar az eskü letétele után, személyenként tartozott szuronyok között kötelezvényt adni arról: hogy az öszszes monarchia érdekében a' sárga fekete szín alatt fog működni.

Megalakulván a' tisztség azonnal báró Heydte elkezdete az igazgatást, ha pedig ő jelen nem volt személyese egy Karl Ferdinánd féle tiszt Steinburg nevű vitte a' hivatalt.

Elsőben is az elmaradt adót minden irgalom nélkül felhajtották. Azután a' széket lefegyverezték, továbbá a' folytonoson Háromszék ellen tóduló oláh csordának, kenyeret, bort, pálinkát, vágó marhát, a' lovasság számára, szénát, zabot, folytonoson zsaroltak, 's a' szabadságára 's székely nemességére anynyiszor és oly büszkén hivatkozó székely nemzet futva telyesítette a' parancsokat.

Ezen állapotunk tartott jelen évben is, még jelen hó 9 — 10-kén is tele volt oláhsággal a' szék és vitték Küsmöd és Siklod felől a' lovasság számára a' naturalét; pedig már akkor a' szomszéd Maros Vásárhelyen nyugodtak a' győzelmes Bem tábornok ágyui. Mi történt azóta, nem tudom, mivel én a' székéből 9-kén eltávoztam.

X. Y.

Szerkesztli és saját betűlivel nyomatja Csival Ferencz.